

CHRÁM SV. BARBORY V KUTNÉ HOŘE

BARBORSKÁ UL., KUTNÁ HORA

OBJEDNATEL: CÍRKEV ŘÍMSKOKATOLICKÁ –
ARCIDĚKANSTVÍ KUTNÁ HORA

ZHOTOVITEL: GEMA ART GROUP A.S.

REALIZACE: 07/2003–11/2012

Chrám sv. Barbory náleží mezi nejceněnější památky na našem území. Někteří odborníci památku považují za jednu z neoriginálnějších pozdně gotických katedrál ve střední Evropě. V roce 1995 byl chrám sv. Barbory zapsán do seznamu UNESCO.

Historie stavby se datuje létem 1388, kdy byl položen základní stavební kámen. V první fázi výstavby se jednalo o pětিলodí s vysokým chórem zakončeným věncem kaplí ve stylu francouzských katedrál. Na stavbě s určitostí pracoval Jan Parlér, syn věhlasného stavitele chrámu sv. Víta v Praze. Dalším významným autorem participující na výstavbě chrámu sv. Barbory byl Matěj Rejsek, za jehož působení v letech 1489–1506 se dokončilo triforium, okení stěna chóru, síťová klenba a opěrný systém. Změnu koncepce stavba doznala za architekta Benedikta Rejta, jehož projekty byly realizovány v letech 1512–1532. Další významnou epochou v historii chrámu byl příchod jezuitů v roce 1626. V tomto období dochází k barokizaci katedrály. Po zrušení tohoto řádu roku 1773 stavba postupně chátrala. Výrazných úprav se chrámu dostalo až v letech 1884–1905. V této etapě dochází k výraznějším snahám o obnovu a přestavbu památky. Pod vedením stavitelů Josefa Mockera a Ludvíka Láblera dochází k restaurování opěrného systému, kamenných prvků a nástěnných maleb. Nově přebudováno bylo západní průčelí, střechy byly přestavěny zpět na stanové.

Až v 90. letech 20. století se začalo volat po nutnosti obnovy a rekonstrukce stavby, která se stala nevyhnutelnou. Od roku 2003 zde probíhají rozsáhlé restaurátorské a stavební práce pod vedením společnosti GEMA ART GROUP a.s.

Celkový pohled na katedrálu sv. Barbory v Kutné Hoře – stav po celkové rekonstrukci

Interiér chrámu

Opěrný systém chrámu – stav po restaurování

CHRÁM SV. BARBORY V KUTNÉ HOŘE

BARBORSKÁ UL., KUTNÁ HORA

OBJEDNATEL: CÍRKEV ŘÍMSKOKATOLICKÁ –
ARCIDĚKANSTVÍ KUTNÁ HORA

ZHOTOVITEL: GEMA ART GROUP A.S.

REALIZACE: 07/2003–11/2012

RESTAUROVÁNÍ KAMENNÉHO A OMÍTKOVÉHO PLÁŠTĚ

Historické zdivo na sobě neslo stopy poškození, jako jsou vypadané spáry mezi kamennými kvádry, praskliny, úbytek kamenné hmoty, sádrovcové krusty, znečištění v podobě mechů a lišejníků.

Kámen byl nejprve mechanicky očištěn od nečistot a vegetace regulovanou vodní párou. Sádrovcové krusty restaurátoři eliminovali za pomoci skalpelů a brousků. Na některých místech dosahovala sádrovcová křusta mocnosti až 3 mm. Vydrolené spáry byly očištěny a nově vyplněny pružnější vápencovou maltou. Jako prevence před dalším úbytkem kamene byla na některých místech zdiva vpravena injekční stříkačkou speciální zpevňovací látka. Po očištění a novém spárování se pro přirozenější vzhled provedly lokální barevné retuše, čímž došlo k optickému scelení stavby.

Celkový pohled na zrekonstruovaný kamenný plášť chrámu

Detail degradace kamenného pláště

CHRÁM SV. BARBORY V KUTNÉ HOŘE

BARBORSKÁ UL., KUTNÁ HORA

OBJEDNATEL: CÍRKEV ŘÍMSKOKATOLICKÁ –
ARCIDĚKANSTVÍ KUTNÁ HORA

ZHOTOVITEL: GEMA ART GROUP A.S.

REALIZACE: 07/2003–11/2012

ZAJIŠTĚNÍ OPĚRNÉHO SYSTÉMU

Hlavním cílem práce bylo odstranění havarijního stavu opěrného systému. Některým opěrným obloukům dokonce hrozilo zřícení. Po odborných konzultacích se statiky bylo rozhodnuto o fixaci bloků kamene nerezovými čepy a jednotlivé bloky oblouků byly dále navraceny do přijatelné polohy pomocí kladkostrojů a tahačů. V případě jednoho z oblouků severní strany chrámu se muselo přistoupit k velmi náročné výměně celé části oblouku za nový. Také pilíře oblouků byly narušeny korozí kamene. Poškozená místa byla zajištěna tmelováním.

Dekoratивní prvky opěrného systému (zvláště křížové kytky) byly často ve velmi špatném až havarijním stavu, proto musely být nahrazeny technologickými kopiemi z mušlového vápence, který byl dovezen z Rakouska. Koroze a kritický stav kamene byly způsobeny nevhodnou volbou hořického pískovce.

Gotická fiála – stav před restaurováním

Identická kopie zdegradované gotické fiály

Detail degradace kamenné kytky

Opěrný systém chrámu – opěrné pilíře a oblouky

Technické zajištění opěrného oblouku

CHRÁM SV. BARBORY V KUTNÉ HOŘE

BARBORSKÁ UL., KUTNÁ HORA

OBJEDNATEL: CÍRKEV ŘÍMSKOKATOLICKÁ –
ARCIDĚKANSTVÍ KUTNÁ HORA

ZHOTOVITEL: GEMA ART GROUP A.S.

REALIZACE: 07/2003–11/2012

RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ

Prioritou při restaurování kamenných prvků exteriéru chrámu sv. Barbory bylo odstranit havarijní stav, konzervovat autentické gotické části a ošetřit povrch kamene. Restaurovaly se gotické originály jako maskarony pod hlavní římsou boční lodi, i kopie z 19. století jako chriče či sochy. Poslední gotický chrič byl vyjmut a uložen do lapidária. Na jeho místo byla zhotovena přesná kopie. Povrch kamene byl očištěn od biogenního povlaku (mechy, lišejníky) a sádrovcových krust. Tam, kde chyběla část kamene či hrozila destrukce, se provedlo doplnění nebo výměna kamene. Jako prevence bylo užito zpevňovací látky vpravené do kamenných prvků.

Odborného ošetření se dostalo také kamenným prvkům interiéru. Povrch kamene byl pokryt prachovými depozity, na některých místech restaurátoři zaznamenali sádrovcové krusty. Jednalo se o místa, kam zatímka dešťová voda, tedy nejvíce v oblasti stropu. Kamenné prvky jako svorníky, klenební žebra, hvězdové klenby presbyterium a přípory nebyly ve větší míře poškozeny. V podstatně horším stavu se nacházely vnitřní parapety oken, hlavice některých sloupů a profilace triumfálního oblouku. Kamenné prvky byly očištěny kartáčky i regulovanou vodní párou, následně lokálně zpevněny speciálním roztokem. Na některých částech byly doplněny spáry vhodnější vápennou maltou. V místech poničených působením dešťové vody se provedla hydrofobizace.

Kamenné prvky vitrážových oken – stav po restaurování

Kamenný chrlič – průběh prací

Kamenné prvky – stav před restaurováním

Kamenné prvky – stav po restaurování

Kamenné prvky – stav před restaurováním

Kamenné prvky – stav po restaurování

CHRÁM SV. BARBORY V KUTNÉ HOŘE

BARBORSKÁ UL., KUTNÁ HORA

OBJEDNATEL: CÍRKEV ŘÍMSKOKATOLICKÁ –
ARCIDĚKANSTVÍ KUTNÁ HORA

ZHOTOVITEL: GEMA ART GROUP A.S.

REALIZACE: 07/2003–11/2012

OPRAVY STŘEŠNÍ KRYTINY CHRÁMU

Společnost GEMA ART GROUP a.s. se mimo jiné podílela na stavebních pracích souvisejících s rekonstrukcí střešní krytiny. Původní břidlicová krytina musela být demontována, aby byla nahrazena novou, která barvou i tvarem plně odpovídá původnímu materiálu. Nahrazené části byly konzervovány a uloženy do lapidária chrámu.

Kromě výměny břidlicové krytiny byla provedena oprava krovů, střešních poklopů, mezistřešních žlabů, zachytávačů střešních splavenin. Restaurátorské práce probíhaly dále na hřebenech střech, hrotnicích s makovicí. Okraje střechy byly oplechovány mědí.

Střecha chrámu – stav po rekonstrukci

CHRÁM SV. BARBORY V KUTNÉ HOŘE

BARBORSKÁ UL., KUTNÁ HORA

OBJEDNATEL: CÍRKEV ŘÍMSKOKATOLICKÁ –
ARCIDĚKANSTVÍ KUTNÁ HORA

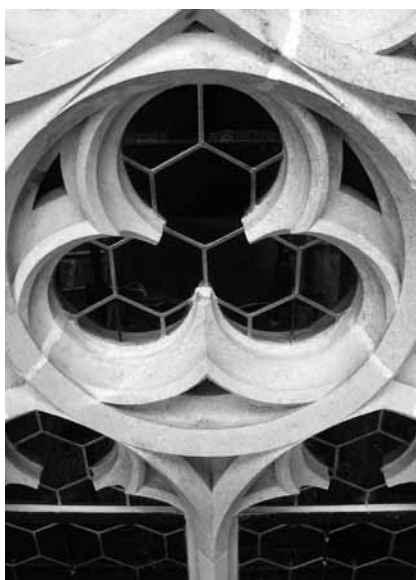
ZHOTOVITEL: GEMA ART GROUP A.S.

REALIZACE: 07/2003–11/2012

RESTAUROVÁNÍ VITRÁŽÍ

Restaurování se týkalo vitráží šestihranných z čirého skla a malovaných figurálních. Vitráže se nenacházely v příliš dobrém stavu. Sklářský tmel byl značně zvětralý a místy vypadaný. Vazby z olova byly zkorodované a ve spojích popraskané, což způsobilo uvolnění některých skel. U malovaných vitráží docházelo vlivem dlouhodobého působení vlhkosti a nečistot z ovzduší k odskleňování a mizení barevné vrstvy malby.

Před samotnou obnovou se provedla detailní fotodokumentace. Byly vytvořeny přesné šablony, dle nichž se zhotovily přesné kopie poškozených částí skla. Pro autentičnost zachování nerovností se užilo taženého skla. Výplně se vložily do nových prutů z olova a zatmelily plavenou křídou. U malovaných vitráží pocházejících z let 1913 až 1916 byly provedeny retuše sklářskou vypalovanou malbou. Pro ochranu malby vitráží byla skla ošetřena speciálně upraveným nátěrem.

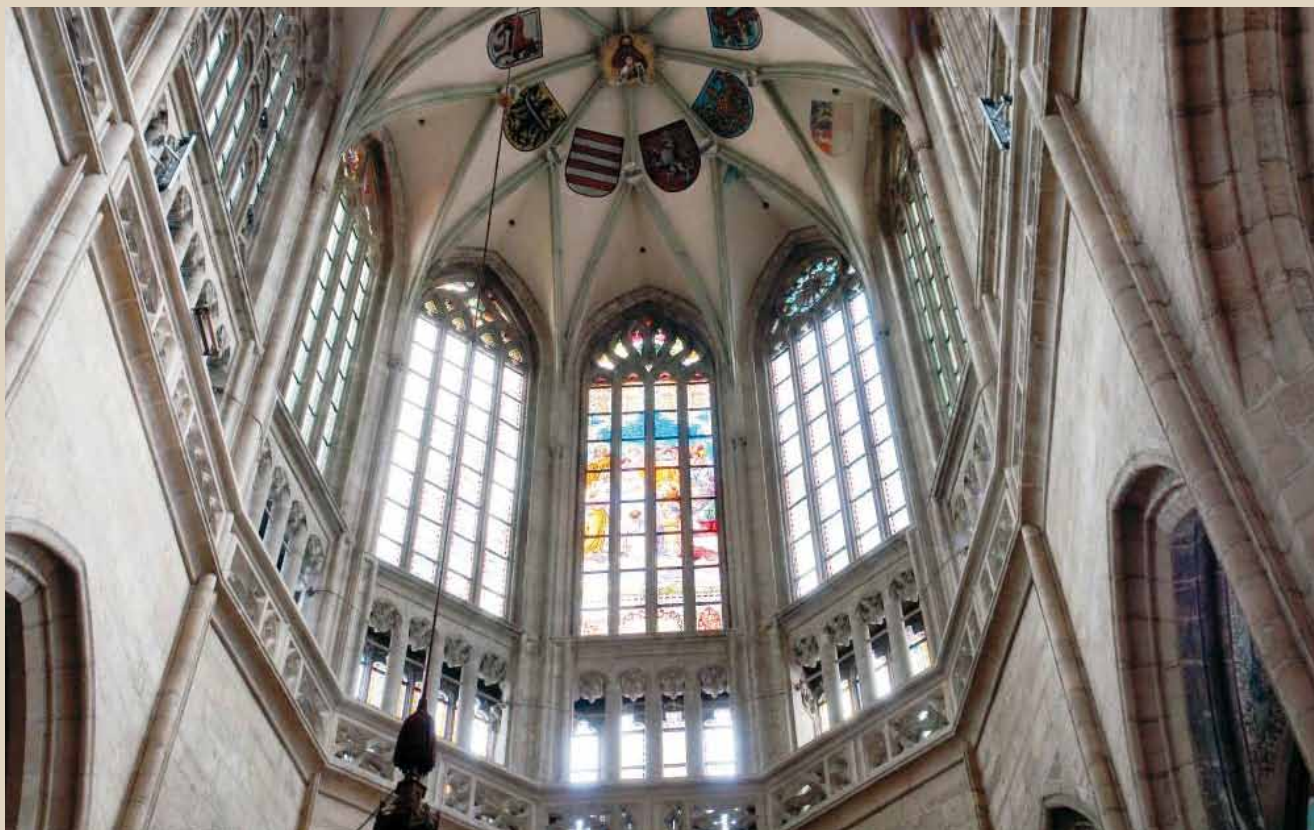

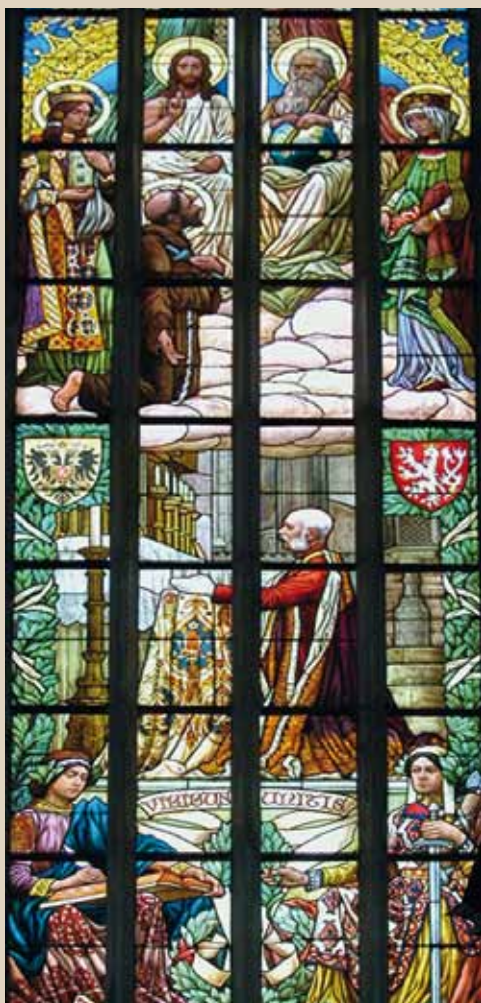
Detail malované vitráže v jedné z kaplí chrámu

Výměna okenních vitráží

Celkový pohled na vitrážová okna z interiéru katedrály

Malované vitráže – císař František Josef I.

Malované vitráže

Vitrážová okna – průběh prací z exteriéru

Celkový pohled na nově restaurovaná okna

Detail okenní vitráže – po restaurování